

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **E.**, so sídlom v D., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. P. D., advokátom v K., proti žalovanému: **K.**, so sídlom v K., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. S. K., advokátkou v K., **o určenie neplatnosti právneho úkonu** vedenej na Okresnom súde Košice II. pod. zn. 17C 711/2001, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31. októbra 2008 sp.zn. 4Co/253/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a.**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania

O d v ô v o d n e n i e

Súd prvého stupňa rozsudkom v spojení s doplnčacím rozsudkom u r č i l, že zmluva o pôžičke uzavretá medzi žalobcom a žalovaným, č. 5/99 dňa 15.6.1999 je neplatná; u l o ž i l žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania 58.000,-Sk do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku v prospech právneho zástupcu žalobcu a n e p r i z n a l žalobcovi právo na náhradu trov konania vo výške 9.800,-Sk.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 31.10.2008 sp.zn. 4Co 253/2006 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v otázke existencie naliehavého právneho záujmu, súd prvého stupňa v uvedenom smere nedostatočne zistil skutkový stav a jeho rozhodnutie je aj nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Súčasne nepripustil návrhom žalobcu na zmenu žaloby spočívajúcu v jej rozšírení o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 807.507,- Sk s prísl.. Uviedol, že v posudzovanom

prípade predmetom konania na súde prvého stupňa bolo určenie neplatnosti právneho úkonu, preto pokiaľ sa žalobca v odvolacom konaní domáhal zmeny žaloby spočívajúcej v jej rozšírení o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, výsledky doterajšieho konania nemôžu byť podkladom pre konanie o takto zmenenej žalobe. Pre pripustenie žalobcom žiadanej zmeny žaloby v odvolacom konaní za tohto stavu neboli splnené zákonné podmienky podľa ust. § 95 ods. 2 vety prvej v spojení s ust. § 211 ods. 3 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu podal včas dovolanie žalobca v zmysle § 238 ods. 1 a § 241 ods. 2 písm. a), b), c) O.s.p. z dôvodu že odvolací súd vec podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. prejednal bez nariadenia pojednávania, hoci tak mohol urobiť iba ak by účastníka vyzval a tento by s tým súhlasil. Ďalej namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení. Pokiaľ ide o prípustnosť zmeny návrhu poukazoval na to, že je prípustná aj v odvolacom konaní.

Žalovaný sa k dovolaniu vyjadril a navrhol aby uznesenie krajského súdu bolo v celom rozsahu potvrdené, ďalej má žalovaný za to že krajský súd rozhodol správne keď nepripustil zmenu žaloby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či ich opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť.

Pri skúmaní prípustnosti dovolania žalobcu vychádzal dovolací súd z toho, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie, ktoré v danom prípade smeruje proti uzneseniu, je v zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je

dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Dovolanie žalobcu ktoré nevykazuje znaky niektorého z vyššie uvedených uznesení, proti ktorým je dovolanie prípustné. Jeho dovolanie preto nie je v zmysle § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné.

So zreteľom na § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. a argumentáciu dovolateľa neobmedzil sa dovolací súd len na posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. O procesnú vadu takejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Uvedené ustanovenie nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých inak dovolanie nie je prípustné.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom, tým že rozhodoval bez nariadenie pojednávania dňa 31. októbra 2008. Zákon č. 384/2008 Z.z. okrem iného zmenil obsah predošlého znenia § 214 O.s.p. tým, že inak vymedzil prípady, kedy odvolací súd má povinnosť nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie a kedy môže o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. V prejednávanej veci bolo rozhodnuté odvolacím súdom 26.

februára 2009, teda už za účinnosti uvedenej novely Občianskeho súdneho poriadku. Na základe tohto zistenia je potrebné posudzovať konanie na tomto súde podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 15. októbra 2008. Keďže neboli dané dôvody pre nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 1 O.s.p., odvolací súd v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p. rozhodol o odvolaní žalobcu bez nariadenia pojednávania. Jeho postupom, ktorý plne rešpektoval Občiansky súdny poriadok (v znení účinnom od 15. októbra 2008), nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti žalobcu pred súdom konať.

Z obsahu dovolania žalobcu vyplýva aj námietka, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Činnosť súdu, pri ktorej prijíma právne závery a aplikuje tú-ktorú právnu normu, sa označuje ako právne posúdenie veci. Nesprávnym právnom posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Treba však zdôrazniť, že právnom posúdením veci súd neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003).

K tomuto postupu súdu odvolacieho súdu pokiaľ ide o nepripustenie zmeny návrhu treba uviesť, že zmena žaloby nesmie byť v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. To, či dôsledky určitého procesného postupu alebo úkonu sú v súlade s touto zásadou, posudzuje súd. Ustanovenie § 95 ods. 1 O.s.p. dáva preto žalobcovi možnosť zmeniť žalobu (len) so súhlasom súdu; súd zmenu žaloby nepripustí (tiež) vtedy, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe (viď § 95 ods. 2 O.s.p.). V prípade nepripustenia zmeny žaloby pokračuje súd v konaní o pôvodnej žalobe, pričom žalobca môže uplatniť svoj nárok v novom konaní. Osobitne treba zdôrazniť, že úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom požadovanou zmenou žaloby, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto

táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Pokiaľ je ním súd prvého stupňa, žalobca nie je oprávnený napadnúť odvolaním správnosť tejto jeho úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena žaloby, nie je prípustné (viď § 202 ods. 3 písm. f/ O.s.p.).

Keďže v danom prípade nie je dovolanie navrhovateľov podľa § 239 O.s.p. prípustné a nevyšla najavo procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol ich dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.), pričom sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu napriek tomu nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 29. novembra 2010

JUDr. Jana B a j á n k o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť:
Hrčková Marta